

***Foersterella fuscicornis* HANSSON (Hymenoptera: Chalcidoidea, Tetracampidae), nowa bleskotka w faunie Polski**

<http://doi.org/10.5281/zenodo.1232009>

PAWEŁ JAŁOSZYŃSKI

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego, ul. Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław, Polska
e-mail: scydmaenus@yahoo.com

ABSTRACT. *Foersterella fuscicornis* HANSSON (Hymenoptera: Chalcidoidea, Tetracampidae), a new chalcid wasp in the fauna of Poland.

To date, the chalcidoid family Tetracampidae was represented in Poland by six recorded species. A recent revision of the European species of *Foersterella* DALLA TORRE resulted in describing two new species based on specimens from Scandinavia, which suggested that also the fauna of Poland may include more taxa than previously known. Indeed, recent collecting efforts in and around the southwestern Silesian city of Wrocław yielded new specimens, among which a male of *Foersterella fuscicornis* HANSSON was identified. This is the first record of this recently described species outside Sweden and France, and a new chalcidoid wasp known to occur in Poland.

KEY WORDS: Chalcidoidea, faunistics, Lower Silesia.

WSTĘP

Tetracampidae to niewielka rodzina bleskotek obejmująca zaledwie ok. 60 gatunków w kilkunastu rodzajach (GUMOVSKY 2016, HANSSON 2016, NOYES 2016). Morfologicznie są one zbliżone do Eulophidae, od których różnią się m.in. pięcioczłonowymi stopami (z wyjątkiem samców w podrodzinach Tetracampinae i Baeomorphinae) i czułkami z pięcio- do siedmioczłonowym biczykiem; przednie skrzydła nie mają speculum. Biologia tych drobnych błonkówek jest poznana zaledwie u kilku gatunków; są to endoparazytoidy rozwijające się głównie w jajach różnych owadów minującymi liście oraz rośliniarek z rodziny borecznikowatych (Hymenoptera: Diprionidae). Znane są też gatunki atakujące jaja tarczyków (Coleoptera: Chrysomelidae: Cassidinae) i kusaków (Coleoptera: Staphylinidae).

Do fauny Polski do niedawna zaliczano zaledwie pięć gatunków: *Dipriocampe diprioni* (FERRIÈRE, 1835), *D. elongata* (ERDŐS, 1951), *Epiclerus temenus* (WALKER, 1839), *Foersterella erdoesi* BOUČEK, 1958 oraz *F. reptans* (NEES, 1834) (WIŚNIEWSKI 1997). Wszystkie one należą do podrodziny Tetracampinae. Niedawno JAŁOSZYŃSKI (2017) wykazał z Wrocławia *Platynocheilus cuprifrons* (NEES, 1834), pierwszego przedstawiciela podrodziny Platynocheilinae w Polsce. W tej ostatniej pracy sugerowano, że w naszym kraju należy oczekiwać kilku dalszych gatunków Tetracampidae, w tym dwóch należących do rodzaju *Epiclerus* HALIDAY, 1844 i jednego w rodzaju *Tetracampe* FÖRSTER, 1841. Co więcej, ze względu na niedawne opisanie dwóch nowych dla nauki gatunków *Foersterella* DALLA TORRE, 1897, sugerowano zwrócenie szczególnej uwagi

na polskie okazy tego rodzaju. Wkrótce po tej ostatniej publikacji, wśród dotychczas nieoznaczonych okazów Chalcidoidea w kolekcji autora istotnie udało się znaleźć jeden z tych poszukiwanych gatunków.

MATERIAŁ I METODY

Bleskotkę odłowiono za pomocą czerpaka entomologicznego; okaz został zakonserwowany w 75% etanolu i wysuszony chemicznie (metodykę podano np. w pracy JAŁOSZYŃSKI (2016)), a następnie naklejony na trójkątny kartonik. Depozytorium: kolekcja autora, Wrocław.

WYNIKI

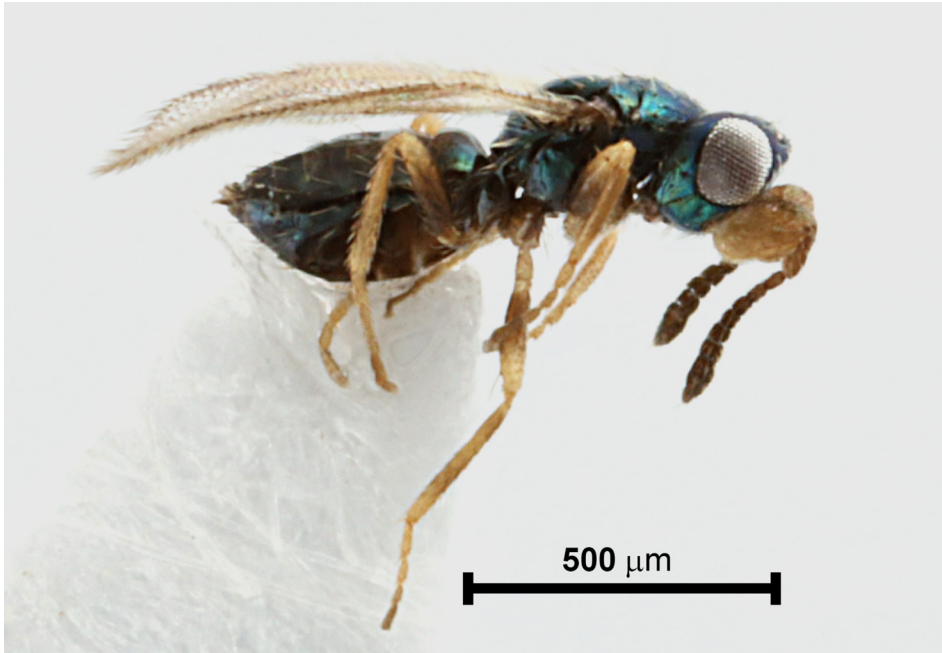
Foersterella fuscicornis HANSSON, 2016 (Ryc. 1)

Dolny Śląsk: [XS37] Wrocław Świniary, rozległa łąka granicząca z pasem lasu liściastego wzdłuż brzegu rzeki Widawy, 5.06.2015, 1♂ wyczerpakowany z roślinności, leg. et coll. P. Jałoszyński.

Jest to jedyny europejski gatunek *Foersterella*, którego samce mają wszystkie człony czułków poza pierwszym jednolicie ciemne (Ryc. 1). Samce wszystkich gatunków mają monstrualnie powiększony pierwszy człon czułków i są łatwiejsze do oznaczenia niż samice. U pozostałych europejskich gatunków, samce *F. angusticornis* HANSSON, 2016 oraz *F. reptans* (NEES) mają dwa środkowe człony biczyka jasne, silnie kontrastujące z ciemnymi członami proksymalnymi i dystalnymi oraz równie ciemną buławką; natomiast samce *F. erdoesi* BOUČEK, 1958 mają ciemną tylko buławkę (HANSSON 2016).

Foersterella fuscicornis to gatunek opisany bardzo niedawno, znany dotychczas z zaledwie dwunastu okazów pochodzących ze Szwecji i Francji. Biologia tej błonkówki pozostaje nieznana; HANSSON (2016) na podstawie ciągle fragmentarycznie poznanych preferencji *F. erdoesi* i *F. reptans* sugerował, że prawdopodobnym żywicielem są stonki z rodzaju *Cassida* L.

Warto zwracać szczególną uwagę na okazy należące do rodzaju *Foersterella*, z pewnością można oczekiwać występowania w Polsce *F. angusticornis*, a niewykluczone jest odkrycie dalszych nieznanymi nauce gatunków w Europie Środkowej. Rozmieszczenie tego rodzaju jest ciągle bardzo słabo poznane. W Europie tylko *F. reptans* była wykazywana z kilkunastu krajów, wszystkie pozostałe gatunki znane są z niewielkiej liczby stanowisk w kilku państwach (dystrybucja podsumowana przez HANSSONA (2016), aczkolwiek z zupełnym pominięciem Polski). Z obserwacji autora wynika, że *F. erdoesi* nie jest trudna do odłowienia w borach sosnowych centralnej Polski. Ze względu na małe rozmiary ciała tych błonkówek, konieczność stosowania specjalnych metod preparatyki i małą liczbę entomologów zainteresowanych Chalcidoidea, trudno wyciągać wnioski na temat częstości występowania i typowych biotopów większości krajowych Tetracampidae.

Ryc. 1. Samiec *Foersterella fuscicornis* (fot. P. Jąłoszyński).

Fig. 1. Male of *Foersterella fuscicornis* (photo P. Jąłoszyński).

PIŚMIENNICTWO

- GUMOVSKY A. 2016. A review of genera and described Afrotropical species of Tetracampinae (Hymenoptera: Tetracampidae), with description of a new genus from East Central Africa. *Zootaxa* 4111(4): 393–420.
- HANSSON C. 2016. The European species of *Foersterella* DALLA TORRE (Hymenoptera: Tetracampidae), including the description of two new species. *Zootaxa* 4137(4): 561–568.
- JĄŁOSZYŃSKI P. 2016. First description of the male and additional data on the female morphology of *Aprostocetus rubi* GRAHAM (Hymenoptera: Chalcidoidea: Eulophidae). *Zootaxa* 4132(4): 567–574.
- JĄŁOSZYŃSKI P. 2017. Pierwsze stwierdzenie *Platynocheilus cuprifrons* (NEES) (Hymenoptera: Chalcidoidea: Tetracampidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne* 36(2): 1081–110.
- NOYES J.S. 2016. Universal Chalcidoidea Database. World Wide Web electronic publication. <http://www.nhm.ac.uk/chalcidoidea>.
- WIŚNIEWSKI B. 1997. Chalcidoidea (bez Mymaridae), pp. 132–158, In: RAZOWSKI J. (Ed.), *Wykaz Zwierząt Polski*, T. V. Wyd. ISEZ PAN, Kraków 5.

Accepted: 20 March 2018; published: 27 April 2018

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>